

Riktlinjer för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen

Diarienummer SN 2016/0076
Antagen av socialnämnden 2016-03-16

Allmänna förutsättningar för serveringstillstånd

Alkohollagen är en skyddslagstiftning vilket betyder att den i första hand är till för att motverka och begränsa alkoholens skadeverkningar. Exempel på skadeverkningar är överkonsumtion av alkohol och alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och måttfullhet är därmed viktiga inslag i svensk lagstiftning. I den svenska alkohollagen har social hänsyn företräde framför de företagsekonomiska.

Norrköpings kommun vill även påtala vikten av att alla ska få sin fråga prövad utifrån alkohollagens krav, få respektfullt bemötande, god service samt konkurrera på lika villkor.

Det socialpolitiska programmet för Norrköpings kommun omfattar de socialpolitiska frågor där människan är i centrum och alla har en möjlighet att ta ansvar och finna sin roll tillsammans med andra. Goda livsmiljöer är grunden för individers rätt till positiv utveckling, levnadsvillkoren är lika i det jämställda och jämlika samhället. Andra områden som lyfts fram i programmet är frihet från missbruk och frihet från våld i nära relationer. Barnperspektivet ska beaktas utifrån alla sociala miljöer.

Kommunen samverkar med andra myndigheter som polis, tull, kronofogden, Bygg- och miljökontoret, kommunens ANDT-samordnare, säkerhetsansvariga i kommunen samt skatteverket.

Kommunens skyldighet att besluta om tillstånd att servera alkoholdrycker och tillsyn över försäljning framgår av Alkohollagen (AL)

Syftet med riktlinjerna är att ge en sammanfattande vägledning till beslutsfattare och handläggare samt till näringsidkare som är etablerade eller överväger att etablera sig i Norrköpings kommun.

Då socialnämnden har kännedom om att missförhållanden i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa vid serveringsstället befaras eller har uppkommit, ska ansökan om serveringstillstånd inte beviljas. Redan beviljat tillstånd kan återtas eller begränsas tillfälligt. Om brister finns i sökandens lämplighet ska detta ses som en risk för att alkoholpolitiska olägenheter kan uppstå.

Alkoholpolitiska riktlinjer

• *Allmänna ordningssynpunkter*

Stor vikt läggs vid polismyndighetens bedömning av risk för störningar av allmän ordning på och omkring serveringsstället. Polismyndighetens händelserapporter kan ligga till grund för bedömning av oordning. Även noteringar från allmänheten kan skrivas in i en händelserapport. Antalet ordningsvakter ska följa polisens rekommendationer för verksamheten.

• *Restaurangetablering i bostadsområden*

Stor vikt läggs vid bygg och miljökontorets bedömning av lokalers utformning och läge samt skyddsåtgärder för att undvika störningar för omkringboende.

• *Serveringstider*

Normal stängningstid för serveringsställen är klockan 01:00 enligt alkohollagen. För att bevilja tillstånd med längre serveringstider görs en individuell prövning utifrån serveringsställets förutsättningar.

I Norrköpings kommun är klockan 03:00 normalt senaste stängningstid. Vid större evenemang som gynnar Norrköpings kommun kan stängningstiden vara 05:00. Serveringstider för restauranger i bostadsområden kan bedömas restriktivare.

- *Serveringsställets inriktning*

Restauranger med nöjesverksamhet där ungdomar under 18 år har tillträde får inte servera alkoholdrycker de kvällar åldersgränsen är under 18 år.

Självserving av spritdrycker bedöms utifrån varje enskilt ärende.

Serveringsställen där olaga diskriminering eller brottslig verksamhet förekommer beviljas inte serveringstillstånd.

Restauranger och dess uteserveringar får inte med utgångspunkt för gällande rättsordning användas för störande verksamhet på andra tider än vad de har serveringstillstånd för.

- *Ansvar och kunskap*

Alkohollagens regler för servering gäller för alla som deltar i försäljningen och inte bara för företagaren/tillståndshavaren. Alla som serverar alkoholdrycker har ett personligt ansvar för hur de sköter serveringen och för eventuella olägenheter som kan uppstå. Tillståndshavaren har det yttersta övergripande ansvaret för vad personalen gör och hur verksamheten sköts. Personalen måste känna till vilka särskilda villkor som gäller angående serveringstider, lokaler och annat på serveringsstället där den arbetar. Därmed är det viktigt att tillståndshavaren informerar och utbildar sina anställda.

Tillståndshavaren ska uppvisa kunskaper i alkohollagstiftningen och ansvarsfull servering vilket görs genom godkänt skriftligt prov.

- *Sökandes lämplighet*

Servering av alkoholdrycker är en socialt ansvarsfull uppgift. En viktig förutsättning är därför att sökanden uppfyller kraven på personlig lämplighet. Kravet på personlig lämplighet kvarstår även efter att tillstånd meddelats.

- *Ekonomiska förhållanden*

Serveringsverksamheten ska finansieras på ett godtagbart sätt. Tillståndsinnehavaren ska uppvisa en ordnad bokföring. Obetalda skatter eller återkommande betalningsuppsmaningar kan innebära att tillstånd inte beviljas eller i särskilda fall kan komma att återkallas.

Karenstid

Har sökanden anmärkning som gäller missbruk av droger eller annan misskötsamhet ska minst tre år ha förflutit sedan senaste anmärkning. Förhållandena ska bedömas vara stabila för att serveringstillstånd ska kunna beviljas. Om sökanden avtjänat frihetsberövande påföljd ska denna tid inte inräknas i karenstiden. Även när ett serveringstillstånd har återkallats bör minst tre år förflyta innan nytt tillstånd kan komma ifråga.

Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten

I ansökningsärenden är det sökanden som har bevisbördan. Det innebär att det kan finnas skäl för avslag om sökanden inte skickar in underlag som tillsynsenheten begärt.

I varje ansökan ska en utförlig redovisning finnas över hur samtliga investeringar finansierats. Medfinansierares och långgivares personnummer ska anges. Vid behov ges skattemyndigheten tillfälle att yttra sig över finansieringsplanen.

När en fullständig ansökan om permanent tillstånd för alkoholservering kommit in till tillståndsenheten och ansökningsavgift betalats, skickas ansökan på remiss till nedanstående myndigheter och organisationer.

- Polismyndigheten.

Yttrande inkluderar utdrag ur polismyndigheternas register, bedömning av sökandens lämplighet samt om anmärkningar finns på den allmänna ordningen i och i anslutning till serveringsstället som kan påverka beslut om sökt tillstånd. I bedömningen övervägs tiderna för öppethållande och hur de påverkar den allmänna ordningen samt polisens rekommendationer om antal ordningsvakter.

- Bygg och miljökontoret

Yttrar sig vid nyetableringar av restauranger samt när särskilda omständigheter avseende risk finns för störningar för närboende. I övrigt kontrolleras att den sökandes serveringsanläggning är registrerad enligt livsmedelslagen.

- Skattemyndigheten

Yttrar sig om sökanden fullgjort sina skyldigheter gentemot det allmänna.

- Räddningstjänsten Östra Götaland

Yttrar sig om serveringsställets lämplighet från brandsäkerhetssynpunkt. I lämplighetsbedömningen ingår såväl lokalens brandskydd som verksamhetsutövarens sätt att bedriva systematiskt brandskyddsarbete. Stadigvarande serveringstillstånd får inte meddelas om inte lokalerna i sin helhet är godkända utan anmärkning av räddningstjänsten.

Branschorganisationer och fackliga organisationer ges möjlighet att yttra sig vid behov.

Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten

Krav på tillståndshavarens personliga lämplighet gäller vid såväl tillfälliga som stadigvarande tillstånd till allmänheten

Krav för att erhålla tillstånd:

- Minst tre lagade maträtter ska tillhandahållas under hela serveringstiden
- Serveringen ska bedrivas på en avgränsad serveringsyta med ett tillräckligt antal sittplatser.
- Överblickbarhet över serveringsområdet måste garanteras.

Ansökan om stadigvarande tillstånd till slutet sällskap

Med slutet sällskap menas en begränsad krets av personer som har någon form av gemensamt intresse i en förening eller annan sammanslutning utöver den aktuella tillställningen.

Ett stadigvarande tillstånd avseende slutna sällskap är en klubb rättighet som är ett tillstånd för ett visst sällskap. Slutna sällskap kan vara förening, företag, klubb, personalgrupp och dylikt, eller festvåningsverksamhet.

Innan tillställningen börjar skall arrangören veta vilka som kommer.

Alkoholservice får endast vara ett komplement till den övriga verksamheten. Syftet med denna regel är att förhindra att restaurangklubbar uppstår i syfte att kringgå alkohollagens bestämmelser rörande alkoholservice i restaurang.

Restaurangrörelser som på beställning bedriver service till slutna sällskap kan beviljas.

Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap

Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap inhämtas polismyndighetens yttrande endast om det finns särskilda skäl till detta.

Handläggningstider

Målsättningen är att beslut om stadigvarande serveringstillstånd ska fattas inom två månader från det att fullständig ansökan inlämnas.

För tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten, där sökanden är känd eller tidigare skrivit kunskapsprov, ska ansökan lämnas in senast tre (3) veckor före tillställningen. Om sökanden inte är känd krävs att hen skriver kunskapsprov och därmed blir handläggningstiden längre.

För enstaka ansökningar om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap, eller där kunskapsprov skrivits tidigare, ska ansökan lämnas in senast tio (10) dagar före tillställningen. Vid återkommande ansökningar om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap krävs att sökanden avlägger kunskapsprov och därmed är handläggningstiden längre.

Återkallelse av serveringstillstånd

Tillståndshavare som inte följer reglerna i alkohollagen kan meddelas erinran, varning eller få sitt tillstånd återkallat.

Tillståndsenheten har som mål att ha ett personligt samtal om någon administrativ åtgärd är påkallad. Utifrån detta samtal ofta tillsammans med polismyndigheten, tar ställning till vidare åtgärd. Tillståndshavaren ska alltid veta grunden för beslut.

Servering och försäljning av folköl

En anmälan ska göras till kommunen för att få sälja folköl. Inget särskilt tillstånd behövs. Försäljning av folköl får inte ske innan anmälan har skett.

Kommunen har rätt att ta ut en årlig tillsynsavgift av den som säljer eller serverar folköl.

Servering av eller detaljhandel med folköl får endast ske i en anläggning som är registrerad på bygg- och miljökontoret som en livsmedelsanläggning.

Servering av folköl förutsätter att servering av mat bedrivs i lokalen. Menyn måste bestå av minst tre rätter och det ska vara lagad mat.

Detaljhandel med folköl förutsätter försäljning av ett brett sortiment matvaror i lokalen.

Uppfylls inte villkoren kan den serveringsansvarige/ detaljhandelsansvarige anmälas till polismyndigheten för olovlig försäljning av alkoholdrycker

Sker försäljning eller servering av folköl i strid med alkohollagen (AL) bestämmelser eller föranleder försäljningen/serveringen alkoholpolitiska olägenheter ska socialnämndens tillståndsutskott vidta åtgärder så att rättelse sker. Yttersta åtgärd är att förbjuda folkölsförsäljning under sex månader. Om regelbrottet upprepas eller anses allvarligt kan kommunen förbjuda försäljning i 12 månader.

Den som säljer eller serverar folköl ska utöva egen tillsyn över folkölsförsäljningen. Det innebär att den ansvariga för butiken ska ta fram ett program där det framgår hur denne och eventuell personal arbetar för att reglerna i alkohollagen (AL) ska följas. Programmet ska fungera som ett stöd till butiken och beskriva hur ägaren och personalen agerar vid försäljning av folköl, inte bara ange att de gör det. Programmet ska vara skriftligt.

Avgifter

Kommunen tar ut en avgift för ansökan om serveringstillstånd och för tillsyn av serveringsställen, folkölsförsäljning, tobaksförsäljning samt försäljning av receptfria läkemedel. Avgifterna regleras av alkohollagen och fastställs av kommunfullmäktige.

Tillsyn

Ansvarig nämnd svarar för att en tillsynsplan upprättas.

Kommunens alkoholinspektörer ska ha ett kontinuerligt och nära samarbete med polismyndigheten, skattemyndigheten, kronofogdemyndigheten, bygg- och miljökontoret samt räddningstjänsten östra Götaland. Kommunen ansvarar för att samråd sker och att samarbete i kontrollverksamheten initieras och drivs.

Samtliga restauranger som har tillstånd för servering till allmänheten ska få tillsynsbesök minst en gång per år. Tillsynen består av såväl inre som yttre tillsyn. Inre tillsyn består bl.a. av kontroll av bolagens ekonomi och eventuella ägarförändringar. Yttre tillsyn består av personliga besök.

Samtliga butiker/serveringar som anmält folkölsförsäljning/servering ska få tillsynsbesök minst en gång per år.

Tillsynen är i övrigt koncentrerad till de restauranger där risken är störst för att alkoholpolitiska olägenheter kan uppstå, restauranger med ungdomsinriktning eller vid speciella evenemang.

För vidare information och rådgivning, kontakta Norrköpings kommun,
tel:011-15 00 00 eller tillstandsenheten@norrkoping.se